unu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— U U U U U!..
AICI AȘA! Și numai aici așa!..
PRIVIȚI LA NOI! Și numai la noi!
Nu vă uitați la concurență!
E FEA!
Fecioara nebună cu capul de lemn.
A trăit cu un JAGUAR: — U-U-U!.
A stat șase luni în apă în fața regelui Angliei
nd a decorat-o proprio motto cu mîna sa liberă și
vorbit poporului.
Zice mamă:
— H-î-î-î-î!..
Zice tată:
— H-î-i-i-i!..
Se hrănește cu pește.
Iubește! Iubește!
Bea apă din Nil și atunci se lasă ușor domesticită.

Vorbește paispce limbi dintre cari și ebraica veche:
— H-î-î-î-î!..
Intrați Domnilor! E cinci lei pe scaun, patru lei în picioare.
Intrați!
Acum e momentul fericit cînd elefantul lasă apă:
Cine nu știe să înoate să treacă în bărcile de salvare!
E Fea! Copilul minune, copilul faraon.
Jumătate om, jumătate solz și își schimbă culoarea ochilor ca și camelionul. Iubește! Iubește!
Iubește pe tat-su, iubește pe mă-sa!
Ce crezi despre mapomond, Fea?
— H-î-î-î-î!..
Priviți-o domnilor: e Fea, fecioara nebună cu capul de lemn.

comunicată de harry brauner

mosi

REPORTAJ

MOTOCICLISTUL MORŢII

Te cobori din tramvaiul îndopat cu inşii într'un holocaust de trupuri lichide. Cîrciuma din colţ se numeşte *la Aristotel* şi proprietarul ei a fost asasinat frumos, izbit cu capul de cassa de fier a banilor. Ziua toridă a rămas în spate ca o rufă muiată în zăpuşală, după ce ţi-a lăsat pe piele amprenta mirosului de urină uscată. Incă un pas şi erarhia socială e anihilată ca şi cantităţile neglijabile din cîtul fracţiilor periodice. Domnii cu servietă şi morgă circumstanţială acum cîteva ore, s'au amalgamat la un semn nevăzut şi se lasă ghiontiţi, ghiontind la rîndul lor. Cuvintele nu mai sînt alese cu furculiţa de desert, chiotele se busculează cu tonele de praf de-avalma şi trompetele de carton cu bărbi de hîrtie simulează zbierete de metal coclit. Iluminaţia e a unui tîrg de provincie sub zodia unui continu zece mai. Iată Moşii, iată patria fenomenelor, generatorul vacarmului cu ridicata.

Intîlneşti, pentru doi lei, un om care a dospit — cum spre lauda gospodinei cozonacii atleţi cu bonete de şofran rumenit — un prieten ca un vegetal din regiunea equatorială. E Nae Olteanu. Editorului în romîneşte, testat de Switt reclamă vie pentru Guliver. E omul care nu are nevoie de estradă, oratorul predestinat de cei 2,42 m. Urarea mea *la mai mare* i se va îndeplini: e încă minor. Un sentiment de stîrpitură o anchiloză ascunsă dublată de ruşine te îmbracă pe dinăuntru ca un deget de mănuşă şi te crezi cel mai nenorocit (mic) om pînă-cînd, pentru restaurarea încrederii progresive ca o paralizie generală, vei lua o porţie din antidotul Ilie Dobrogeanu pe care îl desfinţezi ca un hap, cu o singură privire de superioritate.

Lionela e un scrin căzut pe pîntece, are cîte opt degete cît patricienii la mîinile cu cari îşi cîştigă onest existenţa. Se tîrîie animal apocaliptic şi între picioarele păroase ca labe de urs bănueşti sexul firidă care îşi doreşte dintre vizitatori masculul. Lionela e femeia-leu, e *fea* sau Ileana Cosînzeana, e femeie şi iubeşte sau poate a şi iubit iar azi trăieşte din amintiri retrasă în Cernica ei care sînt Moşii.

Inscriu cu peniţa cea mai tremurătoare numele lui Harry Guyler. E omul care poartă cămaşa din zale a curajului dublată de o apariţie fără infatuare, o apariţie simplă — simplă ca şi rotirea pămîntului, şi fără prezentarea deşuchiată de bîlciu. Un cap mîncat par'că de un vierme care e pasărea phoenix a chinului, un cap semănînd cu a lui Geo Bogza. Harry Guyler a învins paragrafele călătoriei obişnuite şi porneşte cu motocicleta în unghiu drept, perpendicular pe verticala pereţilor. In interiorul de scînduri al unui imens trunchi de cilindru, se plimbă ca o muscă înregistrată cu acceleratorul unei motociclete în vitesă de 80 şi 120 km. pe oră. Zigzagurile de fulger par ireale, decupate dintr'un coşmar de sub tîrnăcopul căruia te-ai vrea cît mai repede liberat. Acestei curse ce sfidează la fiecare clipă moartea, motociclistul presară valenţe fanteziste precum rotiri călare de o singură parte, cu piciorul pe ghidon, cu mîinile încrucişate pe piept. Pe pieptul spre care bibeloul blond din fundul acestui sicriu circular îndrăzneşte să ridice ochii. Un gheţar îi minează încheiturile, un vid îi zdrenţuie sufletul care se surpă la fiecare uruitură ca un tunel din bîrne putrede la trecerea unui fulger. In jurul ei un om crează miracole, cu moarte pre moarte călcînd. E poate soţia, e poate logodnica şi amuleta exhibiţiilor sale. E palidă ca o beteală de crini. Cine îi usucă lacrima cristal subţiat pînă la firul filiform al emoţiei fragile, atunci cînd după fiecare întrecere cu moartea îi şterge, cu prosopul rece, broboanele de sudoare mai limpezi decît poemele cele mai pure, iar el îşi aprinde ca după un ospăţ ţigara pe care o' va sfîrşi în plimbarea pe pereţi într'un coridor din ochii publicului ca l'a plătit cu un pol.

Acesta e, în vara 1932, cumulul de emoţii care Moşii îl aruncă să vibreze în publicul hrănit cu mititei ardeiaţi şi care va găsi explicaţia în magnetism sau în titlul academic de inginer al eroului şi va pleca satisfăcut. Iar Harry Guyler, temerar somnambul treaz cu arterele [illegible] de sevă miraculoasă, va continua aventura pînă în [illegible] accidentului.

Moşii sînt un birou de înregistrare a populaţiei Capitalei. Altădată erau şi al provinciei. Cu fiecare an linţoliul tristeţei acoperă bîlciul acesta prevestitor al jazzului. E o veselie de manechin a unui public sărăcit, care revine anual în moşi din inerţia altor vremi şi pentru parastasul lor. Pentru fiecare seară a săptămînii, altă categorie de vizitatori. Cei cari vin marţi nu vor fi găsiţi joi şi cu atît mai puţin dumineca. Şi totuşi distincţiile dispar. Aprovizionarea cu floricele e un ritual dela care nu se va abate nici servitoarea domnului magistrat şi nici domnul magistrat. E o chetă de cocarde albe cu care ţiganca le va umple pumnii.

Apoi *lanţurile* îţi încheie scaunul ca un căpăstru. Intr'o pîlnie de frenezie, picioarele vîslesc în vid şi braţele aleargă insuficiente după ajutoare vecine. O flacără de extaz îţi dilată obrajii. Ca o cucoană îţi sboară părul în vînt în această clipă cînd te svîrli în aier şi eşti dincolo de sbaterile cotidiene, deasupra barierelor acelor nimicnicii crescute între tine şi alţii, între tine şi tine. Amnezie. Porţi o lentilă proaspătă care nu primeşte raza nici unei mîhniri, nici unei pilule otrăvite. O lentilă care desfiinţează prin incandescenţă dimensiunile euclidiene. Prezentul rămîne în urmă ca o eră cu animalele preistorice izbăvite în fosile. Pecinginea din suflet se va despleti în fanfara unui turburat parfum, te vei simţi mai anonim şi deci mai înfrăţit adevărului imanent cînd vei mesteca văzduhul fără limite şi mîinile vor urca din el o cupă şi un toast spre stele. O cură de lanţ e o bună psihoterapie.

Pentru a distruge imaginile greţoase ale Peştişanilor handicapaţi de osînză sau destinul omului născut numai trunchiu sau a copilului de alături, al cărui cap de viţel îi anticipează inteligenţa (Acest copil putea fi şi al tău, scumpă Otilia) revino din cîmpul lui Heliade în Luna-Park. La fiecare două minute porneşte pe serpentina montagnului-russe un cvarte-

generator de chiote, pupile se aprind ca lămpile confetilor cînd cometa va trece vijelios cascadele. Strîngi inima în pumni. Un brici de ghiață aproape ghilotinează pîntecele închircit pe brînci și deodată urcuș în sbor de rîndunică, dematerializat, răvășit ca un prundiș nespus. Infiorări se consumă robuste într'un torent de curcubeie. Respirația seacă o clipă două gîtlejul și ajuns la potou, visul se sinucide între liniile ferate ale vagonetului, dar inima mestecă mai departe bătăile accelerate. Cîteva clipe mintea rămîne de marmoră apoi rîsul desface coada de păun a mușchilor zigomatici într'o autentică lepădare de tine.

Intind brațele mele saltimbancilor. Fachirii aceștia autohtoni consumă o pădure de artifici. Gîtlejele sgrunțuroase ca un coș de uzină dărăpănat, zăgăzuit de funingine. La un semnal, cuvintele pornesc în libertate ca în poemele futuriste, trompetele anunță ultima reprezentație, după care va urma alta, alta cu spectatorii mereu puțini ca un spic fără rod legat. Iți plesnesc timpanele ca vitrouri.

Te iubesc, luptător perseverent care nu-ți frîngi aripile. Urletul tău mai îmi stăruie ca un dinam grefat pe canalele semicirculare. Iți iubesc pieptul foale gigante și mă dezorganizează miracolul foamei tale hrănite cu grimase numai.

Inghițitorule de cuțite și tu care calci pe cioburi de sticlă cu seninătatea lui Iisus pe ape și tu care frîngi lanțuri sau ești femeia-pește ne înșelați și vă înșelați. Fiecare clipă vi se împleticește în nesiguranță și sub perna incertă a fiecăruia, acasă, stăruie otrava lentă a mizeriei fiziologice cu precizia unei comete pe care calculele nici unui astronom nu o va putea abate din orbită. Saltimbanci peste cari timpul svîrle bolovani și voi rămîneți copii.

O piatră se dispersează în scîntei mate și pudrează clownului cearcănele tristeții.

Ce epopee nerostit va înflori peste sărăcia la care sînt condamnați pe viață, peste promiscuitatea acelui șopron beteag unde se iubesc și zămislesc pentru tăcerea de rouă a lacrimilor și pentru nemurirea poemului zdrențuit al existenței ?

sașa **pană**

Geo Bogza la proces

Instantaneu: Ilarie Voronca, și de două ori Stephan Roll. Deasupra: I. V. după intrebuințarea S. S. R-eului

R E V E R E N Ț A

In avalanșa cuvintelor scăpate din cochilia înțelesului, în acest strigăt vocal și abrupt, în liniile ce aleargă pe-o nesfîrșită baltă cu geyserii săpați în transversală, arde arcul voltaic al ultimei colorii și iluminări. Acopere ochii, —ține distanța ! Aștepți cu degetul pus pe jăratecul adevărului din creier și'n ezitarea acestui gest de început și îmbrățișare, se ascunde o legendă cu morală de cangrenă.

Incerci o scufundare cu capul în jos și nu auzi cîntecul vibrînd pe coardele de lumină, aici, în ureche, — buzele cupei lipită de inimă.

Poemul — cîntecul de extaz și balsam al copilului ciocnit de goana imaginilor, — fenomenul deslănțuit ca elementele într'o ordine lipsită de orice echinox.

Aici, viața și-a desfăcut acoperișul prin care un braț a desenat hieroglife pe cer.

Și te strecori printre niște ziduri de himere, prudent, ferindu-ți ființa nemacerată de lama niciunei întrebări, cu o pupilă oarbă ca o vitrină de sărbătoare absentă acestei panorame, cînd rubinul dimineții sparge orice precedent.

Degetele nu sînt decît reptile atunci cînd nu știu să mîngîie ori să stranguleze.

Treci prin vieață, într'o armură din care nu poți deosebi metalul pur de cel falș, cînd treptele noutății se ridică peste ruine cu un țipăt.

Trupul tău n'a cunoscut niciodată filonul de preț al unei tinereți, fulgerul spontan, electrocutarea unui adevăr, inundîndu-l.

O femeie îți servește drept femelă, și crima ai plătit-o la timp, cînd viața i-a svîcnit în burtă.

Treci cu greutatea personalității tale și te aierisește pe'ntuneric, seara, ca o gazdă în urma invitaților cari au fumat în salon.

Treci printre rozele tinere de ai căror țepi te ferești,
viteazule, cavalerule al acestei zile pe care n'o cunoști,
învingătorule al acestor mîini încrucișate a înmormîntare,
temerarule domn, călare pe iapa galbenă a situației,— te salut !

miron **radu**

MOŞII A LA MINUT

E un continent al nopţii, e o estradă a verii şi o cetate de becuri incendiată ca un paradis al lor. O butie răsturnîndu-se între planetele de zgomote, de pocnete şi de fulgerări. Ocheşti cu o elice şi apare dindărătul uşii cu perdele de marchizet—mireasa într'un vals pe un singur picior, înaintînd pe o scîndură zîmbind pînă la tine. Un toboşar aruncă o grindină neverosimilă în timpane cînd în aier răsună muzica militară schelălăită a căluşeilor. Iată cavalerul frizer, domniţa brodeuză dandinîndu-se cu o linie de amazoană terestră, iată pe babenco cu posteriorul imens înaintînd ca un centaur, suflînd eroic cu toţii din trompetele de carton.

Departe oraşul a rămas adormit ca o caracatiţă cu vinele tramvaielor străbătîndu-l în somn. Te bifurci din primul minut încă şi tot codul ţinutei tale citadine rămîne afară ca'n escursii jurnalele în care ai învelit alimentele. Roţi prevăzute circular cu cuie zbîrnîie, aţăţîndu-ţi ghinionul pe care calci ca un fakir. Peste tot cutii ale Pandorei îţi oferă cu o mînă dornică, o solniţă, o cutie de pudră ; treci prin etalajele de argile smălţuite ca feţele electrice a'e vizitatorilor şi iată arhivele cu turte dulci ale lipovenilor exotici şi buni. Desfă-le pieptul : vei găsi o inimă încrustată cu migdale şi cofeturi ; o inimă bolnavă de faguri. Restaurantele parcuri ca nişte evanta'e, cu scena pe care, programul neîntrerupt se succede ca o morişcă absurdă a regimului uman imitat de maimuţe şi ciini, martiri ca să poată spune „bon soir" cu capul, publicului balonat cu bere şi alune. Jongleri asvîrlă din mîini mingi ca dintr'un vulcan în care aşii lui Lucifer joacă golf. Japonezi învîrtesc în vîrful unui băţ farfurii, încîntînd parcă stele, primadona cu glasul scîlciat agonizează, acrobaţi scriindu-şi pe trapeze monograma cu propriul lor corp—cum ar spune Brunea—şi o galerie gratuită de public pauper, asistînd la acest turnesol de amuzamente şi de „programe excepţionale".

In dreapta e Luna-Park, venetică şi importată cu senzaţiile ei inedite. Montagne-russe-ul cu serpentinele în aier îţi umblă prin intestine cu o frică care te gîdilă. Autodromul în care ambiţia ta sportivă de şofer improvizat e satisfăcută cu brio şi pe un perete circular motociclistul morţii, goneşte ca într'o halucinaţie pe o genună a vieţii, vertiginos. E germenul unei nebunii al celei mai temerare cutezanţe. Te întrece şi rămîi sus la galerie pigmeu şi penibil de mic. Cu riscul vieţii lui, inginerul Guyler oferă o lecţie sportivă de demiurg. O parodie la cum ar trebui să fi îţi este oferită peste tot. Te vezi în fraţii Peştişanu diformat ca într'o oglindă ironică a creaţiei, în adolescentul de 19 ani şi de 2,42 metri înalt reducînd proporţiile normale ale universului. Pe platoul lui Heliade pomiscuitatea e mai dominantă, emoţia mai primitivă, mai epuizată. In cuptoare mari, ţigănci cu sînii sdrenţuiţi de o progenitură oacheşă şi lipită de ei, bolborosesc în cenuşă primăvara vetustă a ... ocei fierbinţi ... cornetul. Limonazi în borcane mari şi de culori artificioase ... acvarii ambulante ca flaşnetele în care au murit ... te urci pe un scăunel legat cu lanţuri ca ... Iar becisnic sau te legeni ... bărcilor căutînd să obţii o performanţă ... cu un efort obtuz. Reprezentaţia depe ... domină lumea într'o continuă maree dedesuptul ei. Ca într'o vitrină descoperită, e marta vie a circu'ui, e numărul cel mai strident al programului, e lasso-ul aruncat din megafon al atletului: „Programul începe acum. Intraţi" Iată baletista cu mişcările cum ar rupe o dantelă putredă care e însa-şi viaţa ei şi sunt mişcările abrupte, geometria ... spectacolului; mişcările distonante în ritmul confuz al muzicii militare, al mădularelor rostogolite ca 'ntr'o tingire şi în sunetul scîndurilor ca un clănţănit definitiv şi apostazic pentru o viaţă mucedă şi sfîşiată. Baletista e caterinca tristă de mişcări, lîngă clownul fidel cu mizeria ei, lîngă atletul pneumatic şi fenomenul ... în spirtul interesului şi al senzaţiei circului—aceastã turbină a tot ce are mai delazat societatea şi mai penibil. Intraţi domnilor. Explozia cu magnezium a avut loc ... du-vă pupila. De pe cîmpul dindarătul ... un singur plop cu luna în vîrf a un ... mat maniac şi barbar privia tot aşa ... cît scrînciobul.

gheorghe dinu

O parte din grupul nostru redacţional: In planul de jos: Jean David, Saşa Pană, Geo Bogza, Gheorghe Dinu şi îndărătul lui prietenul nostru Fănică. In planul de sus: Paul şi Virginia avînd în mijlocul lor pe gigantul nostru responsabil, Ion Călugăru

FLOAREA DIN CUBA

lama cîntecului acesta acompania pavana
albă marmora în fecioara ovală
cald alungarea spaţiului egală
amprenta unei lacrimi pe afară
pasărea prelungită atenua în forme
ca drama într'o spadă pauzai
fals coapsa e în lună fuga unui cal
narcisiac pe bolta strangularea
povestea e ascunsă în ultima lumină
ca nimfa alungată pe salcia de ...
orele nopţii acesteia metaniile cad
curva amanta cu poemul în palmă
cîntecul acesta acompania pavana

miron radu

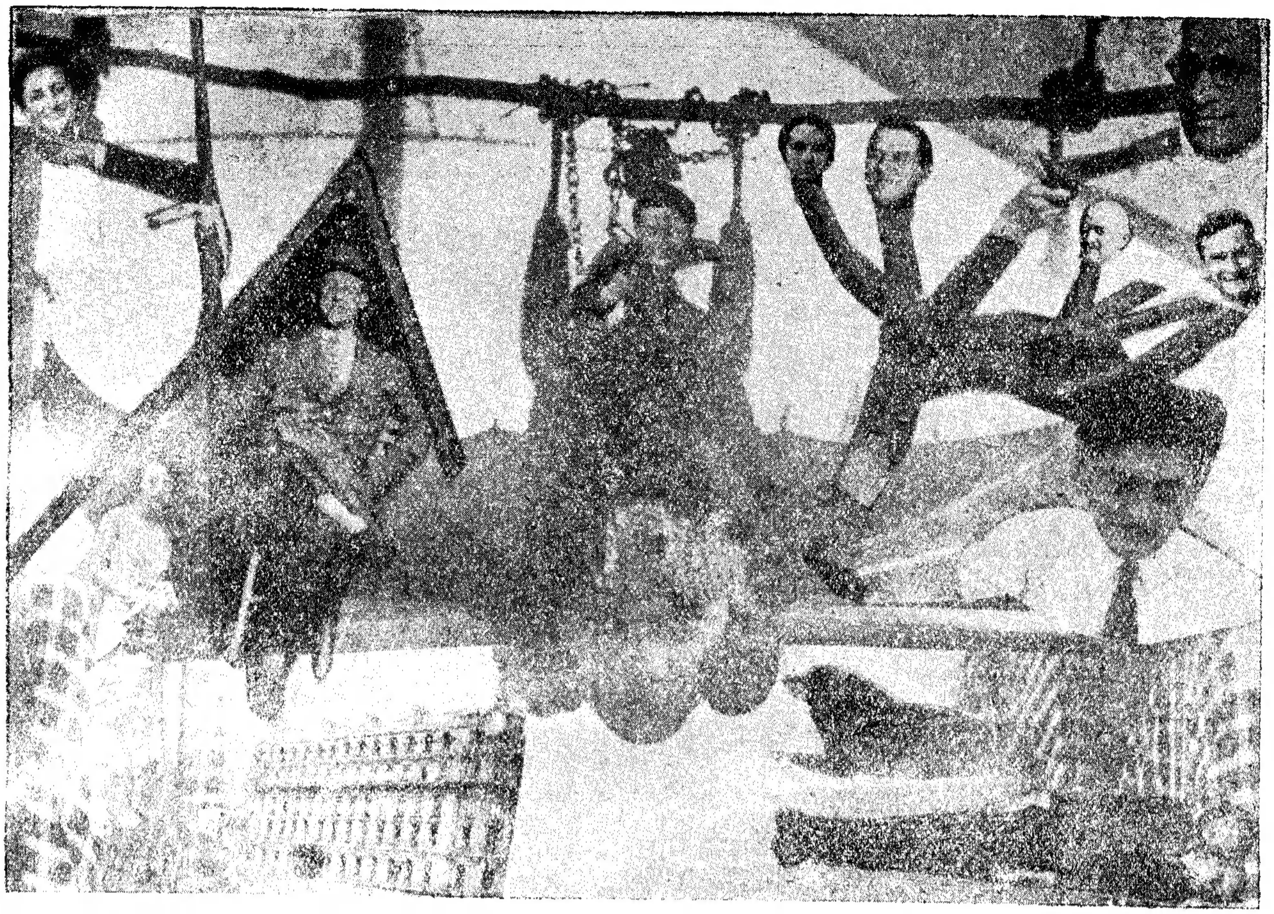

Panou compoziție fotografică de Jean David

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EROUL NECUNOSCUT

L'art du paysage n'aurais pu naître au Sahara.

lui V. Cristian.

Tăiat în două, elanul claustrat al imnului a spart clepsidra decrepită a închiderii. In urma ta ai rămas tu cu toate inimele'n soare, svîcnind cinstit cu seva caldă, urcînd vertiginos prin tine și prin pom, pînă'n vîrful cîntecului mai albastru. Un ochiu ca o cicatrice mai sîngera peisagiul mut al recunoașterii. Ți-ai lăsat fantoma [illegible] ca o reverență pentru un trecut salutar.

Era în tine o febră în care ghiceam cel mai autentic evantai de umbră și răcoare al poemului. Impetuozitatea ta ca o diastază a trecut peste tonul minor al unei cloace cramponate ca un crustaceu, de *Oficial*.

De ce ai strivit vipera de inprecații a vecinului tău tîmp? Nu ți-a fost întreagă suficiența ta sublimată în bobul de azur ghicit în clipa cea mai din urmă? Nu ți-ai ridicat ciocanele voinței tutelare, ca să izbești cu toate stelele forței tale, frînt și stigmatizat de variola sudorii, umilul revers al începerei tale de atunci? N'ai fost tu acel care-ți băteai joc de chipul bălăcit între nenufari și lebede în cerul din oglindă? Dar printre bandiții orașului lepros, n'ai fost singurul curat în băltoacă calamității inexorabile? Caratul tinereții tale entuziaste și-a ridicat toate stindardele pentru întîmpinarea aventurei.

Descifraseși cu sîngele tău cald și inamovibil alfabetul unor miracole identificate, accesibile numai bunului și bunilor.

Traectoria revoltei tale a urlat dement dela durerea de lîngă umărul tău, pînă la plămînii desfăcuți într'o perdea de alge ale fratelui tău negru, oferiți, Domniei-tale Doamnă, regal de ascensiune spre turnul de ivoriu al gîtului dumitale, odată cu perla derivată ca un testicul. Pumnul mic al cuvîntului tău mare, sunase definitiv, un univers de lichidări imperative. Te durea fiecare pasăre, fiecare plecare, te întorceai în viață cu substanța unui vis dincolo de orice îndoială. Trecuseși prin țipătul morții unui Tată comun și de bronz și căruia nu-i văzuseși plecarea cu niște ochi ca ai mei sau ca ai tăi. Disipaseși desnădejdea unui iz, înșurubîndu-ți constelațiile în creastă. Pentru înfrîngerea ta, îți amintești? paliativul ți l'ai găsit plimbîndu-ți creștetul printre undele deplasate ale cuvîntului lui viu, țipînd că ESTE, și te-am crezut. Inchis în simbol ca într'o cheie, cunoșteai toate cotiturile de labirint ale poemului.

Azi, dialectica unor timpi te-a deslănțuit din nou, ești buimac, treci pe lîngă adevăr ca pe lîngă tine; mîzga unei ieftine și grețoase notorietăți ți-a gonflat trompetele ruginite, sunetul iese pe alt orificiu, și tu totuși crezi, ridici și totuși cobori, mascarada ideologică te repugnă, în zadar cauți în atmosfera pestilențială, cel puțin vidul. Te-am lăsat aici, și mă DOARE. Sus, deasupra unui cerc de portocali familiari (nouă) odihnește mormîntul unui punct. Iar și mai sus, colo lîngă tine, uite punctul imprecis.

mihail dan.

S C U R T   C I R C U I T

Ilarie Voronca: „ACT DE PREZENŢA"

Talentul tinereţii se transformă la o vîrstă mai legată într'o stăpînire sigură de el însuşi, care nu e numai o stăpînire a cuvîntului ci o înţelegere mult mai largă a vieţii şi a istoriei, pătrunderea mult mai adîncă a mecanismului forţelor vii, colective şi individuale, a ideilor, temperamentelor şi a pasiunilor.

Această stăpînire nu-ţi mai permite acel diletantism social, acea lipsă de respect a ta, acele atitudini geniale şi a altor ţinute de cafenea literară.

(Littérature et Révolution)

Incepusem prin 1923 să ne pieptănăm cu flăcări. Bengale, flăcările aceste ne răcoriau frunţile ductile de adolescenţi ca un biciu de culori. Pumnii se strîngeau, oasele noi pîrăiau. Intreg frontul literar al Europei era în plin războiu. Sintaxe vechi cedau, verbele atacau la baionetă, canonada manifestelor nu mai înceta peste noaptea trecutului, explodînd în lumini prezentul dus în raniţa de către voluntarii suplii. Pămîntul se scormonia asvîrlind în aier faunii verzi de altădată.

O panică pătrunse pe acei neputincioşi, o grimasă de dispreţ stăpînia pe acei „clasici". Literatura scîrţiia din timpurile ei vechi, se alterna cu cele puţin mai noi Valery, Gide, iar pe meterez lupta contigentul ultim şi eroic al avangardei.

Şi la noi reviste apăreau, adolescenţi fugiau pe acoperişuri, iconoclaşti. Una din principalele acuzaţiuni aduse, era că modernismul nostru era importat; obiecţiuni făcute de însuşi acei cari importaseră furculiţa, aparatul de ras, linia ferată, revoluţia dela 48 etc.

Peste tot domnia promiscuitatea ca o rezultantă a războiului, ca o profeţie marxistă care se înfăptuia. Insăşi în răsărit unde o revoluţie proletară avusese loc instaurînd un ritm nou al vremii era şi un haos şi o blocada care nu lasă să auzi şi să vezi ceva precis din pregatirile unei noui lumi, refacerea şi inceputul une alte ere. Puţin după aceia scriitorii ruşi apăruseră cu cărţi despre vremurile afurisite ale războiului civil, ale revoluţiei şi după intrarea în vigoare a planului cincinal, cărţi bilanţuri ale acestuia, carţi apologetice. Se întîmpla ceva acolo pe tarimurile Volgei, o mişcare care după ce a fost ignorata incepuse să dea de gîndit. Revoluţiile făcute în restul Europei apăreau mici, pigmeie faţă de efortul şi de proporţiile acestui efort în Răsărit. Mişcarea dada ramăsese o explozie bengală, futurismul un activism diletant şi abstract, suprarealismul refugierea într'un domeniu obscur al sufletului, de unde sc[illegible] în întuneric geniul refulat, adevarul cautat în promiscuitate. Toţi aveau antetul de avantgarda, toţi promovau un veac [illegible] stabilite, toţi nu-şi dădeau seama că adevărata [illegible] revoluţie se înfăptuia pe întinderea unor [illegible] de un popor ascunzînd în el o formidabilă forţa de [illegible], o inedita vitalitate, un puhoi şi o lavă care va fi să formeze continentul de mîine, avangarda autentică.

Revoluţiile facute de băieţii cu gulere impecabile se perimau, cădeau inexistente în urma, se izbiau de zidurile istoriei ca improprii, ca inutile. Acei slabi au cazut cu ţestele învinse, şi o suviţa de sînge a rămas sa se prelinga colorată de [illegible] margine a [illegible]. Cîţiva s'au înrolat istoriei, s'au lepădat de formula, de abstracţie, de eternul aferit in capsa cu pocnet, venind la adevărata avangarda, la nivelul de unde ochiul scruteaza viziunea intr'adevar noua. Tristan Tzara ale carui manifeste de revolutie artistica le-a transcris pentru Rominia poetul actului de prezenţa, s'a debarasat de formula, cînd formula a devenit ceia ce a facut şi dela sept manifests Dada pînă la:

„Toute création de l'esprit en tant qu'expression de cet esprit, ne saurait se dérober à l'idéologie régnante, résultante elle-même de l'antagonisme des classes. L'oeuvre dite „d'art" à toute époque, est engendré par les rapports sociaux et economiques" — e un drum străbătut [illegible] o verificare a revoluţiei la adevărul istoric al lumii. Deaceia, d-le poet în urma căruia alergăm cu o jumătate deget.

Insfîrşit d-l Lovinescu s'a fixat după multiplele şi peripeţioasele d-sale revizuiri.

Infractorii sensului unic. Fotografie luată de fotograful nostru în fața Cercului Militar. La ce veghează agenții noștrii de circulație?

sintem mulțămiți. Mulțămiți ca modul nostru de instruire e altul (nu poemonania), libertatea ta de spirit de neajuns (sabotarea și injuria meschină și lașă, trepidațiile de culise venale și abjecte ale profesionismului tău, liniștea căutată în poem ca niște păduchi, izolarea — o! definitiva izolare—, e capul admirabil al struțului îngropat în nisip; o! abandonarea de către prieteni, o! injuria prietenilor 1), agățarea de firul de paie Fundoianu, ascunderea în poala mamei mari Perpessicius, care ori cînd va găsi o acadea pentru nepotul bătut la cur de vecini. O! infailibila metafizică, infailibila, fiind total inutilă. Să șerpui prin tine căutînd un loc preponderent alergînd după premii și oficii somptuoase în literatură și sa rasuili de peste tot flasc, să nu isbutești cu toate aceste, — să te izolezi și să ridici din excremente turnul de fildeș iată ce ne face să rîdem, iată ce ne face să creștem să călcăm pe o realitate, să ne iscodim un spirit critic și să vedem inutilitatea poemului tău vaselină, poemul terapeutic pentru un organism viciat de toate aventurile abjecte ale unui egoism mărunt. Poemul prișniță poemul vid și gol ca o butie rostogolită, ca un „turnesol de hirtie"; poemul ca un deget după care te ascunzi; poemul panaceu, poemul Pink-rezultant al unei sensibilități anemice și masturbate, poemul desfăcut ca o coadă de păun care nu te lasă să vezi dincolo de pipota ta, lumea imensă cu zbaterea ei, cu forțele ei vii încălecînduse, tu care ai leșinat de o frumusețe de lîngă găinaț, care ai sunat zurgalăii eterni și versuri libelulă cari nu vor reuși să ascundă niciodată gemetele de foamea a atîtor milioane de semeni. Poemul lor e acel adevărat. Din frunte te picură sudori și se cristalizează în diamante mult mai de preț decît perlele vide picurîndu-ți dintre degete în cîte o carte pe lună care nu ascunde și nu remediază decît vanitatea scundă și egocentrică pe care o manevrezi cu o atît de penibilă abilitate. Spleenul tău apare mărunt și meschin și scîncetul limfatic nu mai impresionează.

Declari o neliniște față de necunoscut, necunoscut din care descinzi și te pierzi într'o lume ale cărei lumini se sting una cîte una. Așteptarea și incantația ta e coma care precede întreg vidul. Golul răsunînd frumos a poem trebuia să te desorganizeze dintr'un adevăr ce nu-ți aparține și să facă împrejurul tău un halo efemer în care obrazul chircit de o falsă durere, să se ridice spre compasiunea mulțimii, în văzul tuturor, automartirizat. Prezența ta intervine însă într'o vreme cînd nimeni nu se mai induioșează de fantomele galbene și plîngărețe, prins în durerea de jos, unanimă și incomenserabilă pentru versuri cu glazuri policrome.

Am surprins oameni cari nu mîncaseră de 3—4 zile, copii înebuniți de foame, mame cu țițele supte ca niște stalactite flasce ale sleirii (ce facilă e imagina și literatura) smulgîndu-și părul — și era o durere mai veridică, în sfîșierea lor, decît în foșnirile tale de mătăsuri dialectice, mai imperioasă, mai chintesențială și lîngă cari poala ta elegiacă apărea nulă, desgustătoare, mută. De aici, din durerea lor perpetuă, din sacrificiul lor exploatat, din ruperea în sînge a organismului pus în slujba unor imbuibați, va țîșni ca un țipăt verosimil poemul-durere și nu va fi acel al tău, adus ca să oblojească un trup cu mușuroaie purulente. Din efortul lor creator, din puterea lor de muncă, din revelațiile lor istorice, va eși poemul elan, poezia de avangardă care începe cu ei, cu lumea lor nouă și concretă strivind cuvintele libelulă, fluxul de imagini care acoperea impotențe, pederastia simțurilor, toboganul retoric al unui glas care se prăvale. Poemul ca o frăție unanimă cu brațele proletarului încovoind o potcoavă, frămîntînd un șold al pîinii, poemul ca o sinteză perfectă nu ca un zbor peste capete, ca un romantism facil, ca o alifie mirifică și narcotică pentru pleoape, ci poemul regenerator, poemul unei ere noi, adevăratul poem al avangardei, nu dialectice ci cosmice, dinamic, ca o lacrimă de plumb pe pielea vie a fecioarei, poemul proletar.

Deaceia actul tău de prezență e un act de deces.

roll

1) De ce n'ai avut curajul să reproduci în întregime „Obrazul de cretă" în a cărui primă versiune Victor apărea oribil înjurat și Sernet și Brunea și în care renunțai din dilentantismul tău vid la revoluțiile artistice — fragmente cari ori cînd le putem reproduce din corectura de tipar a articolului, pe care o avem?

Și floarea de foc nu mai apăru.

U N A - P A R K

Prietennlui nostru Gheorghe D'Una i s'a conferit crucea legiunii de onoare în gradul de cavaler.

● In timp ce în localuri din centrul capitalei, în cari pătrund bătrîni, copii și femeile oneste, sînt tolerate automatele ; în timp ce nu s'a auzit pînă acum să se fi aplicat mitocanului urinînd pe un zid în mijlocul circulației, sancțiuni ca și deputatului purulent în discursurile lui ; în timp ce din venalitate se tolerează un cartier de prostituate lîngă o biserică și se tolerează de aceiași magistrați erijați în cavaleri ai moralei publice, cupletele scabroase ale revistelor de vară și de iarnă, cu baletele de nuduri flasce,—s'a intentat un proces de pornografie—care urma să se judece la 29 Mai la secția I-a civilo-corecțională a Tribunalului Ilfov — colaboratorului nostru Geo Bogza. Dosarul a conținut numărul revistei noastre în care Bogza publica poema cu cuvîntul incriminat. Nu încercăm să relevăm o întreagă literatură în care vocabulare și mai grozave abundă —magistrații noștrii o cunosc din vremea procesului de aceiași natură intentat lui Cocea înaintea războiului—ci i-am întreba de ce s'a tolerat intrarea în țară a romanului, en vogue printre cucoanele morale, duduile pudice și licienii caști, al lui Lawrence—en vogue numai pentru cele 10 pagini de „conerii" și Ulysse al lui James Joyce ? Ca să nu cităm decît două cărți bune, trecînd peste mormanele de literatură frivolă, fecioarele de 14 carate și alte mamifere de lux. Măsura d-nilor noștrii magistrați apare de aici absurdă și arbitrară. Nu d-lor sînt chemați să judece potențele artistice ale unei opere. Pentru asta rolul criticilor e precis. Niciodată, d-lor nu vor pricepe cît excrement ascunde azurul d-lor Mircea Rădulescu și Victor Eftimiu și cît azur reflectă excrementul poeților trași pela secțiunile civilo-corecționale ale Tribunalului.

● Voronca ! nu mai rupe afișele, nu mai ascunde sub teancul celorlalte reviste, prin librării, revista noastră. Nu mai camufla exemplarele din cărțile editurii noastre. E inutil și nu face — mai ales — decît să releve exasperarea la care e furia cabotinului, a autorului nevoit să se susțină prin minciună și un întreg sistem de strategii meschine. Cunoaștem toate trepădușiile tale oculte, toată lipsa de curaj a unei personalități probe, tot moralul tău scund sub care deabușelea lucrezi și suntem definitivi fixați asupra lor. Lasă deasupra tuturor acestor lucruri poemul ca o plapumă trasă peste cap. Nu ne mai citi. Liniștește-te, ascunde-te în degetul tău cel mic în care ții ascuns și mustangul și camerile de recepție phsihică a heruvimilor, și bobinul etern al lumilor Astrale. Iți promitem că e ultima dată acuma cînd ne mai ocupăm de tine orice s'ar mai întîmpla. Cazi în coșul de hîrtii al istoriei cum a spus un contemporan al tău, pînă la a cărui concepție nu vei putea niciodată gîndi. Puneți în mătreața săpunul de aur al lunii și flanelele catapitesmelor reumatismelor tale veșnice și potolește-te : e inutilă și comică și epileptică toată furia ta.

● In luna Mai, a avut loc în sala librăriei Hasefer, vernisajul de pînze moderniste ale lui Lurçat, Max Ernst și Marcoussis. Toți insuficienți reprezentați Marcoussis cu lucruri vechi, Ernst cu cîteva aquarele insignifiante pentru opera sa și din Lurçat iarăși cîteva bucăți. Bunăvoința organizatorului n'a reușit decît să le facă un serviciu incomplect acestor trei dintre reprezentanții artei noui din Franța.

● La 26 Mai s'a deschis la Paris expoziția lui Salvador Dali cu obiecte suprarealiste, indicatoare ale memoriei instantenee. Vom reproduce în Nr. nostru viitor una din pînzele lui Dali și dăm acum sfîrșitul poemei lui Paul Eduard cu care acesta îl prezintă în programul expoziției.

Tant d'aubes brèves dans les mains
Tant de gestes maniaques pour dissiper l'insomnie
Sous la rebondissante nuit de linge
Face à l'escalier dont chaque marche est le plateau
d'un [illegible] dance
Face aux oiseaux dressés contre les torrents
L'étoile lourde du beau temps s'ouvre les veines.

● De stîncile de cretă albastră marea ridică pulpanele [illegible] și [illegible] reflectii sub lună. Genunchii [illegible] în [illegible] infinită [illegible] timea și [illegible] care se repezi în cer. E stinxul stîncilor [illegible] compactă a greziei în care ecourile [illegible] deschid ca un halo cînd arunci un cuvînt [illegible] în solitudinea de sticlă trecînd prin alei ca o irealä [illegible] pîlnie aici poți distila tot vacarmul lumii, evenimentele de [illegible] ale tinereții noastre infailibile. Pe acest litoral, pe acest asimptot a unei hiperbole îndoite în tine, în aplicarea la peste undă, peste Balcicul adormit, în căsuțele lui ascunse după [illegible] mahomedani lenți, cu pepenii cari se umflă sub pămînt ca obrajii [illegible], cu cărările albe ale guvizilor în apă și în bărcile plecate toate în lună. Jean David, te salut.

● Pădurea cu frunzele ca niște miliarde de cercei, cu vîntul înșeilîndu-i șoapte. Un mister ne conține, ne tulbură ori cît cinism am supraprune dintr'un fals și diletant ținut social. In [illegible] matematician raționalist, acest arbust subțire ca o mînă care oferă o floare lui D-zeu—e un irefutabil argument. Sînt acele cîteva cărări reberbative încă lîngă aleile sistematizate. Era primăvară și singurătatea virgină în care pătrundeam flagelați de crengi, de răsuflețul pădurii și de gînguritul metalic al păsărilor. Era întunericul populat de umbre ca o sinteză a lui și erau ploile înalte pe un acoperiș difuz ajungînd pînă la receptacolul imanent al celulei și erau barierele de mesteacăn în care se opintiau bivolii ca niște selenare lebede și eram noi panteiști și aventurieri spontani și romantici, evadații unei seri urbane și ești tu, pădurice a Bănesii, pe care te-am presat în aceste rînduri ca într'un ierbar.

ULTIMA ORĂ

— Jean David e zilnic vizibil între orele 6—12 și 17—24 pe plaja Balcicului unde predică nudismul. Cuvintele sale răzbesc digurî de rezistență, dar reușita prietenului nostru va fi deplină ca o justiție imanentă. Uraa! să trăiască Jenică !

— Pictorul S. Perahim a plecat pentru continuarea studiilor la Buștenari și locuiește în castelul din inima lui Geo Bogza al cărui oaspe estival este.

— In luna Mai a. c., parchetul din odaia cît nuca, din General Angelescu 163, a odihnit nopțile lui Geo Bogza. Și ozonul munților tonic a sosit odată cu prietenul rămas tot atît de înalt tot atît de drag și de prețuit.

— Uff ce căldură ! Și Sașa Pană rămîne cu *Unu* în București, la adresa de mai sus.

— Numărul viitor (47) al revistei UNU va apare Duminecă 4 Septembrie, cu paginile sporite.

— Vient de paraître : Leopold Stern — LA CHAIR À 00°.

unu anul V nr. 46 iunie 193[illegible] apare în prima duminică fiecărei luni ● girant responsabil semnatarul fiecărui articol ● lei 5

BCU Cluj / Central University Library Cluj

studio grafic „Steaua Artei" b-dul Maria, 2